

روایت آمریکایی‌ها از مذاکرات نشان می‌دهد

توافق تنها درصورت کوتاه آمدن تیم ایرانی از برخی شروط ممکن است

تخفیف انتخاباتی

فرهیختگان؛ سومین دور مذاکرات وین که به پایان رسید، عباس

عراقچی خیر یک رسانه ایرانی- انگلیسی‌زبان درباره جزئیات مذاکرات را تکذیب کرد؛حسن روحانی در جلسه بافعالان سیاسی از حفظ چارچوب‌های تعیین شده از طرف مقام معظم رهبری درمورد مذاکرات گفت و یک روز بعد در جلسه هیات‌دولت به کسانی که به اعتقاد او، فکر می‌کنند با سنگ‌اندازی در راه رفع تحریم‌ها، در انتخابات پیروز می‌شوند، هشدار داد که کسی به چنین فردی «رای نخواهد داد.» او پنجشنبه شعاع اثرپذیری تحریم‌ها را که سال ۹۴ آن را به آب خوردن مردم نیز ربط داده بود، کمی وسیع‌تر کرد و به مرغ کشاند و گفت که «برای من قابل درک نیست که چطور فردی می‌تواند ایرانی و مسلمان باشد اما از برداشتن تحریم‌ها علیه ملت ایران خوشحال نشود.» در سوی دیگر وزارت امورخارجه بینابینه صادر می‌کند و در آن با محله به رسانه ملی و شبکه برون مرزی آن، وعده می‌دهد که به‌زودی «بخشی از اسناد غیرمحرمانه مذاکراتی برجام» را منتشر خواهد کرد تا نشان دهد که «تا چه میزان برجام و چارچوب آن حاصل ابتکار و قدرت تیم ایرانی است.» اینها بخش کوچکی از واکنش‌های دولت و جریان همسویان آن در کمتر از ۴۸ ساعت پس از پایان مذاکرات وین است؛ مذاکراتی که افکار عمومی به‌دنبال اطلاع از جزئیات آن است اما هیچ اطلاع‌رسانی درباره آن نه‌تنها به افکار عمومی داده نمی‌شود بلکه مجلس شورای اسلامی نیز از مفاد مذاکرات بی‌اطلاع است. درحالی‌تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای، وزارت امورخارجه و رئیس‌جمهور از ارائه شفاف جزئیات مذاکرات خودداری می‌کنند و به‌جای آن تنها از «تحریم» ابزاری برای درهم کوبیدن منتقدان این سکوت نگران‌کننده استفاده می‌کنند که درمقابل طرف غربی به‌صورت هماهنگ با رسانه‌ها در تعامل هستند و بخشی از فرآیند مذاکرات شان را به وسیله رسانه‌ها و تاثیر آنها بر افکار عمومی دنبال می‌کنند. اما در تهران وزارت امورخارجه به‌جای ارائه توضیحات دقیق درباره مذاکرات فعلی، به‌دنبال انتشار اسناد مذاکراتی است که به جز کارکرد سیاسی، فاقد اثرگذاری در وضع امروز کشور است.

همین رویکرد و شبکه‌اطهارات دولت و جریان اصلاح‌طلب همسوبا آن که تلاش می‌کنندبدون ارائه کوچک‌ترین جزئیاتی از مذاکرات، دهان تمام منتقدان را با اتهام «خوشحالی از تحریم‌ها» ببندند، نگرانی‌ها از مذاکرات هسته‌ای را افزایش داده است. اما درحالی‌است که در ۱۸ اردیبه‌ماه‌ست ۹۷ و دقایقی پس از خروج آمریکا از برجام، نخستین فردی که از خروج آمریکا از برجام- حداقل در کلام- ابراز خوشحالی کرد، حسن روحانی بود. او در گفت‌وگوی زنده تلویزیونی با مردم، این جمله را بر زبان آورد که «خوشحال هستم یک موجود مزاحم از برجام خارج شده است.» اگرچه این جمله ساده‌انگارانه، بخشی از جنگ روانی ؛دولت روحانی با دولت ترامپ بود اما واقعیت این است که اظهارات روحانی درباره کسانی که از تحریم‌ها خوشحالند نیز دقیقاً از همین جنس ادعاهاست.

گفت‌وگو

فواد ایزدی، کارشناس مسائل بین الملل و مطالعات آمریکا در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به بررسی روند مذاکرات وین و جزئیات این موضوع پرداخت که مشروح آن در ادامه آمده است.

پیش‌نویس مذاکرات وین ازسوی طرف ایرانی تشریح نشده، اماآنچه طرف غربی می‌گوید، حاکی از مشکلات بسیار در این پیش‌نویس است. تحلیل و ارزیابی شمااز این موضوع چیست وباتوجه به اینکه اثریکه موار رئیس جلسه کمیسیون مشترک برجام اعلام کرده که قرار است ترتیبات عملی یا همان لغو گام‌به‌گام برای بازگشت به برجام اجراشود. این موضوع چه خطراتی برای منافع کشورمان دارد؟
آمریکایی‌ها در حوزه تحریم سه کار می‌توانند انجام دهند؛ ابتدا اینکه تحریم‌ها را لغو کنند که البته این را انجام نمی‌دهند و با ماجدالاتی که وجود دارد، بعداست آمریکایی‌ها به‌سمت لغوتحریم بروند. نکته دوم این است که تحریم‌ها را تعلیق کنند، اما برای تعلیق نیز حرف و حدیث دارند. از نسوی دیگر قوانین تحریمی خلاف برجام از دوره ترامپ وجود دارد که قاعدتا باید همه آنها را بردارند، اما نه‌تنها آن را لغو نمی‌کنند، بلکه حتی تعلیق را نیز قبول نکرده‌اند و گفته‌اند آن را نگه خواهیم داشت. فرق لغوو تعلیق نیز در این است که لغویعنی قانون تمام و برداشته می‌شود، اما درحالات تعلیق تحریم سر جای خوداست و برای یک بازه زمانی اجرانمی‌شود. آنها لغو را قبول ندارند و تعلیق را هم براساس تفسیر خود ارائه می‌دهند. آنها تحریم‌های دوره ترامپ را برنمی‌دارند، درحالی‌که تحریم‌های هسته‌ای ازسوی ترامپ برچسب دیگری خورده است و او با ادعای مبارزه با تروریسم آن تحریم‌ها را برچسب جدیدا اعمال کرده است. طرف مقابل برداشتن این نوع تحریم‌ها را هم قبول نکرده و گفته بخشی از آن را نگه می‌داریم.

آمریکا با پیشنهاد لغو تحریم در حد خرید واکسن موافقت نکرد

ازسوی دیگری یک‌سری تحریم‌ها مربوط به قبل از ترامپ است و قرار نیست آن‌ها را تعلیق کنند و این خود آمریکا است که تصمیم می‌گیرد کدام را نگه دارند و کدام را نگه ندارند؛ البته یک سبک دیگری هم وجود دارد که آزاد کردن بخشی از پول‌های متعلق به ایران است که نیاز به لغو یا تعلیق ندارد و فقط نیازمند مجوز وزارت خزانه‌داری آمریکا است، اما آنها برای این مورد سوم هم فعلا کاری نکرده‌اند، این درحالی‌است که هفته گذشته ۴۰ نهاد مدنی آمریکایی نامه نوشتند که برای خرید واکسن کرونا اجازه دهید مبلغی از یک بانک خارجی آزاد شود تا ایران مستقیم این پول را به شرکت تولید واکسن بدهد، اما در همین حد را هم قبول نکردند.

مقامات ارشد آمریکا لغو تحریم و راستی آزمایی را منتفی و احتمال خروج مجدد از برجام را نیز مطرح کردند. باتوجه به این سه نکته، چه راهی برای ایران باقی

سیاست

شنبه ۴ اردیبهشت ۱۱۴۰ شماره ۲۳۰۰

هستند، بخشی از تحریم‌ها را نیز به جای «لغو» و «تعلیق» خواهند کرد. طرف آمریکایی با این توجیه که بخشی از این تحریم‌ها مصوبه کنگره است و نمی‌تواند آن را لغو کند، آنها را زنده نگاه خواهد داشت تا همیشه در دسترس باشد. آمریکا درحالی از ظرفیت کنگره بهره‌برداری می‌کند که در ایران، متأسفانه مجلس شورای اسلامی، تنها مشغول تماشای این منازعه فریبکارانه است. هرچند با هر اقدام مجلس، دولت

واکنش تندی نسبت به آن نشان خواهد داد اما نباید به خاطر ادعاهای بی‌منطق، چوب حراج بر منافع ملی در مذاکرات زد. باید مجلس شورای اسلامی نیز فعالانه وارد میدان شود تا طرف آمریکایی به جای بازی دادن ایران، لغو تحریم‌ها را به کنگره ببرد. این اقدام حداقل باعث خواهد شد تا بخشی از فشار روانی تحریم علیه شرکت‌هایی که تمایل به همکاری با ایران دارند، رفع شود. علاوه‌بر این، تجربه برجام و مفاد حقوقی آن نشان می‌دهد ایران به جای درگیری حقوقی و بررسی اینکه کدام تحریم‌ها لغو می‌شوند و کدام باقی خواهند ماند، با یک دستور کار عینی وارد مذاکرات شود؛ دستور کاری که در آن قید شده باشد باید روزانه امکان فروش ۲/۵ میلیون بشکه نفت برای ایران فراهم باشد و ارزش حاصل از فروش نفت نیز به خزانه ایران بازگردد. براین اساس دیگر برای ایران مهم نخواهد بود که چه تحریمی در چه قالبی است و چگونه باید رفع شود. چینی‌ها از چنین شیوه‌ای در برابر تحریم آمریکا بهره برده‌اند و به طرف آمریکایی اعلام کرده‌اند که شما اگر می‌خواهید با ما همکاری تجاری داشته باشید، باید راهی در قانون خود پیدا کنید. با وجود اینکه براساس تحریم‌ها، چین نمی‌تواند با آمریکا همکاری‌های فناورانه چندجانبه داشته باشد اما دولت آمریکا با صدور یک استثنا اجازه این همکاری را به شرکت‌ها داده است. تهران نیز برای در امان ماندن از تفسیر حقوقی و افتادن در یک دور بی‌انتهای، باید از چنین شیوه‌ای بهره گرفته و امتیازات عینی و روشنی از آمریکا بگیرد.

ایران این بود که نیازهایش مرتفع نشده است، می‌تواند برجام را ترک کند و ما هم همان کار را خواهیم کرد.» او با ادعای اینکه ایران ایده رفع گام‌به‌گام تحریم‌ها را پذیرفته است، گفت: «چند هفته پیش ایران برای برداشتن اولین گام‌هایی که دو طرف باید بردارند، ابراز تمایل کرد.»

توالی

پس از تحریم‌ها، شاید مهم‌ترین موضوع توالی انجام اقدامات است. ایران اعلام کرده که این آمریکا بوده که از برجام خارج شده و باید ابتدا این کشور به برجام بازگردد و پس از انجام تعهدات و راستی‌آزمایی، ایران اقدامات هسته‌ای اش را برای بازگشت به برجام آغاز خواهد کرد. تهران می‌گوید پس از خروج آمریکا از برجام، یک سال بدون هیچ منفعتی به این توافق پایدار ماند و اکنون نوبت طرف آمریکایی است که به توافق برای مدتی پایدار بماند. اما آن‌طور که مقام وزارت خارجه آمریکا می‌گوید، نه‌تنها دراین باره بحث زیادی صورت نگرفته که آنها حاضر به پذیرش این شرایط نیز نیستند. «درمورد توالی، بحث زیادی صورت نگرفته است، زیرا ما هنوز در مرحله توصیف و جزئیات مراحل موردنیاز برای هر طرف هستیم. ما هنوز وارد بحث تعیین توالی نشده‌ایم. آنچه می‌توانیم بگوییم این است که توالی‌ای که در آن ایالات متحده قبل از اینکه ایران کاری انجام ندهد همه کارها را انجام دهد، توالی قابل قبولی نیست. ما این موضوع را برای ایران روشن کردیم.»

چه باید کرد؟

دولت آمریکا و تیم مذاکره‌کننده این کشور حتی در صورت بازگشت به برجام و جدا از تقسیم‌بندی تحریم‌ها به تحریم‌هایی که قابل‌رفع هستند، تحریم‌هایی که قابل‌رفع نیستند و تحریم‌هایی که پیچیده‌اند و نیازمند مذاکره

می‌گذارد. حالا باید دید تیم مذاکره‌کننده ایرانی که وظیفه «لغو» تمامی تحریم‌ها از روز اجرای برجام را برعهده دارد، در وین به چه پیش‌نویسی دراین باره دست پیدا کرده است. متأسفانه تیم مذاکره‌کننده ایرانی الزامی به شفاف‌سازی در این موضوع نمی‌بیند و حتی گفت‌وگوی سخنگوی وزارت امورخارجه در کلاب‌هاوس سخن از کلی‌گویی‌های غیرقابل استناد دراین باره نبود. مجموع این شرایط یعنی سکوت و عدم شفاف‌سازی از سوی تیم مذاکره‌کننده ایرانی و روایت‌های عجیب از سوی طرف آمریکایی، نگرانی‌ها درباره مذاکرات را دوچندان کرده است.

اقدامات ایران و راستی‌آزمایی

برخلاف دوره قبل ایران حاضر نیست تعهداتش را ا انجام دهد و پس از آن، تعهدات آمریکا آغاز شود. علاوه‌بر اینکه آمریکا باید تعهداتش را اجرا کند، تهران به زمان برای راستی‌آزمایی این بازگشت نیاز خواهد داشت. این دستور کاری بود که تیم مذاکره‌کننده در وین باید دنبال می‌کرد اما آنچه مقام وزارت امور خارجه می‌گوید، در تعارض با مطالبات ایران است. او یاد مکرر رفع همه تحریم‌ها قبل از شروع اقدامات ایران برای بازگشت ایران به برجام گفت: «در مورد رفع تحریم‌ها طی مراحل، ما نمی‌پذیریم که همه تحریم‌ها را برداریم و بعد از آن ایران به برجام برگردد. ما برای ایران روشن کرده‌ایم که نمی‌پذیریم که قبل از اقدام ایران (برای بازگشت به تعهدات برجامی) به همه تعهدات برجامی برگردیم.»

به گزارش تسنیم، وی تاکید کرد: «اگر موضع ایران این باشد که اول آمریکا باید همه تحریم‌ها را بردارد و بعد ایران آن را راستی‌آزمایی کند تا بعد ایران هم به تعهداتش برگردد، ما چنین چیزی را نمی‌پذیریم. تکرار می‌کنم ما این فرآیند را که اول آمریکا همه تحریم‌ها را لغو کند، قبل از اینکه ایران کاری انجام دهد را نمی‌پذیریم.» این مقام بلندپایه وزارت خارجه آمریکا با اشاره تلویحی مجدد به اینکه آمریکا همه تحریم‌ها را برنخواهد داشت، گفت: «اگر بعد از اینکه ما تحریم‌هایی را برداشتم، ارزیابی

فواد ایزدی، کارشناس مطالعات آمریکادر گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

خطر رفع ظاهری تحریم‌ها در مذاکرات وین کشور را تهدید می‌کند

ترفند انتخاباتی دولت روحانی در وین

که در برجام گشایش محدودی ایجاد شد و آمریکایی‌ها چندبرابر جبران و تحریم‌ها را چندبرابر کردند و دلار بعد از برجام هشت‌برابر شد، بنابراین سبک کاری فعلی ایجاد شک و شبهه می‌کند.

پس می‌توان چنین جمع‌بندی کرد که پیش‌نویس فعلی منافع ایران را تامین نمی‌کند؟
ما پیش‌نویس را ندیدیم و اساساً مفاد آن آشکار نیست. بر همین اساس نمی‌دانیم در پیش‌نویس چه نوشته شده است.

برخی منابع می‌گویند که بحث گام‌به‌گام، نهایی شده است.

درباره اظهارات مقامات آمریکایی می‌توان صحبت کرد؛ چرا که آنها خیلی راحت صحبت می‌کنند و می‌گویند راستی‌آزمایی را قبول نداریم و درمورد تعلیق، هر کدام را که خود خواستیم انجام می‌دهیم و هیچ گارانتی و تضمینی هم نیست که بعد از آن کسی این حرف‌ها را ادامه دهد.

توانمند شدن هسته‌ای ایران به دلیل رودر بایستی دولت روحانی با طرف آمریکایی دچار کندی شده است

بهترین استراتژی ایران در حال حاضر چه می‌تواند باشد که هم منافع ملی ما را تامین کند و هم بحث هسته‌ای دوباره مانند سال ۹۲ تبدیل به گروهکشی انتخاباتی نشود؟

اتفاقی که باید اکنون رخ دهد این است که مسیر کاهش تعهدات ایران و توانمند شدن کشور در حوزه هسته‌ای باید با جدیت بیشتری ادامه یابد. البته قدم‌های نسبتاً خوبی در یکی دو ماه گذشته برداشته شده، ولی این امر وجود دارد که به‌خاطر رودر بایستی‌ای که برخی در قوه مجریه ایران با طرف آمریکایی دارند، توانمند شدن ایران در حوزه هسته‌ای و پر شدن دست دیپلمات پای میز این کارها دچار کندی